

Nr 322.

Av herr **Hæggbloom**, om anvisande av medel för fortsatta undersökningar rörande kalkningens betydelse.

På jordbruksutskottets förslag beslöt 1952 års riksdag, att av reservationsanslaget på 200 000 kronor till Bidrag till markkartering och grundkalkning fick ett belopp av 20 000 kronor enligt Kungl. Maj:ts närmare bestämmande tagas i anspråk för särskilda undersökningar rörande kalkningens betydelse.

Denna medelsanvändning hade ej förordats i statsverkspropositionens nionde huvudtitel eller föreslagits i någon motion, utan tillkomsten skedde på jordbruksutskottets initiativ, som föranleddes av underhandsmeddelande från jordbruksdepartementet att en sådan skrivning från utskottets sida var önskvärd. Orsaken till denna anvisning från departementets sida torde varit en av docenten Alfred Åslander vid tekniska högskolan ingiven framställning av den 21 september 1951 om anslag till påbörjandet av en undersökning för ett noggrant utforskande av metoder att bestämma standardgödning. Inom utskottet rådde full klarhet om att vad som åsyftades var att möjliggöra för docent Åslander att fullfölja sitt arbete med jämförande undersökningar mellan kalkningens och annan gödselmedelstillförsels verkningar.

Under nionde huvudtiteln i statsverkspropositionen till 1953 års riksdag föreslog departementschefen, att av det till 230 000 kronor höjda anslaget till Bidrag till markkartering och grundkalkning skulle liksom under budgetåret 1952/53 ett belopp av 20 000 kronor enligt Kungl. Maj:ts närmare bestämmande få tagas i anspråk för särskilda undersökningar rörande kalkningens betydelse. Enligt uppgift i statsliggaren har i kungl. brev den 17/4 1953 föreskrivits att 20 000 kronor av detta anslag skall disponeras för särskilda undersökningar rörande kalkningens betydelse i enlighet med föreskrifter som Kungl. Maj:t framdeles efter förslag av lantbruksstyrelsen i samråd med överinspektören för lantbrukets försöksväsende vill meddela.

I departementschefens förord för anslaget till markkartering och grundförbättring i propositionen till 1954 års riksdag omnämnes inte den tidigare medelsanvändningen med ett enda ord, varav väl måste dras den slutsatsen, att dessa undersökningar skall upphöra. Om det avses att reserverade medel skall användas för deras fortsättande borde meddelande därom lämnats för riksdagens godkännande.

Av de för budgetåret 1952/53 anvisade 20 000 kronorna tilldelades docent Åslander i augusti 1952 ett anslag på 2 000 kronor för förberedande rekognosering rörande lämpliga försöksplatser m. m. I ett till Konungen ställt yttrande av den 25 november 1952 anför lantbruksstyrelsen, att man måste räkna med,

att dessa särskilda undersökningar rörande kalkningens betydelse för att kunna giva resultat av värde komma att behöva bedrivas under en följd av år. Särskilt beträffande fältförsök är det nämligen inte möjligt att få några klara utslag av allenast kortvariga försök. Styrelsen föreslår vidare, att av anslaget skall 11 500 kronor användas för en grundlig genomgång och sammanställning av de undersökningar och försök, som tidigare gjorts på området, ävensom av de därvid uppnådda resultaten. Sammanställningen borde omfatta samtliga svenska och helst även skandinaviska försöksresultat. Styrelsens framställning godkändes av Kungl. Maj:t, som dessutom den 16 januari 1953 tilldelade docent Åslander 5 000 kronor till fortsatta forskningar rörande metoder att bestämma standardgödsling.

Närmaste resultatet av att detta till *särskilda* undersökningar rörande kalkningens betydelse anvisade anslag under första året till sin huvuddel användes till sammanställning av förut verkställda undersökningar, som bort vara för vetenskapsmän och forskare kända, blev att de försöksvärdar, som docent Åslander vid sina rekognoserande undersökningar anskaffat, berövades möjligheten att vid dessa försök få samma hjälp och ersättning för arbetskostnader, som kommer försöksvärdarna inom den av hushållningssällskapen bedrivna lokala försöksverksamhet till del. Försöksvärdar har dock av intresse för saken ställt sig till förfogande så att 17 försök nu är utlagda eller planerade, därav två på Ultuna egendom enligt beslut av styrelsen för lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök.

Av de 20 000 kronor som anvisats för dessa undersökningar i 1953/54 års budget har 5 000 kronor den 15 maj 1953 tilldelats docent Åslander för fortsatta forskningar under år 1953 att bestämma standardgödsling. I övrigt är för mig inget känt om dessa medels användning.

Som framgår av lantbruksstyrelsens uttalande måste den av riksdagen genom 1952 års beslut förordade undersökningen behöva bedrivas under en följd av år för att ge resultat av värde. Skulle undersökningarna nu avbrytas genom att inga vidare anslag anvisas av riksdagen blir det redan verkställda arbetet och därför nedlagda kostnader till ingen nytta.

Jag hemställer därför,

att riksdagen för budgetåret 1954/55 ville besluta, att av reservationsanslaget på 230 000 kronor till Bidrag till markkartering och grundkalkning ett belopp av 20 000 kronor enligt Kungl. Maj:ts närmare bestämmande får tagas i anspråk för fortsatta undersökningar rörande kalkningens betydelse.

Stockholm den 27 januari 1954.

Einar Hæggbloom.